

Øll eiga ólavsøkuna

Ólavsøkan er tjóðarhátíðin hjá øllum færoyingum. Hóast havnarfólk kenna seg at eiga meira í ólavsøkuni – so er hon nakað serligt, sum vit øll í Føroyum eiga.

Poul F. skrivaði ólavsøkuyrkingina yvir øllum – yrkingina »Tórshavn«, har hann hugleiðir um høvuðsstaðin senastu túsund árin.

Hóast tað seinnu árin hefur verið roynt at tjóvstartað ólavsøkuna alsamt fyrr við ymsum tiltøkum, so byrjar ólavsøkan ikki rættiliga, fyrr enn hon verður sett á Vaglinum ólavsøkuaftan, tá fólk í skrúð og stási eru búgvín at fara til kappróður, sum eisini er sereykenni fyri ólavsøkuna.

Ólavsøkan er eisini søga – upprunin er jú at minnst Ólav kong, sum fall á Stiklastøðum í 1030. Tí nertir ólavsøkan eisini við okkara uppruna og okkara samleika – og okkara kristna kjølfesti.

Ólavsøkuaftan setur ítrótturin rættiliga dóm á ólavsøkuna, fyrst og fremst við kappróðrinum, har ársins vinnarar verða funnir. Stór er hátíðarløtan, tá ítróttarfólkini ganga skrúðgongu í sambandi við setanina,

sum er beint áðrenn kappróðurin.

Ólavsøkudagurin byrjar so hátíðarlaga við kirkjugongd og við skrúðgonguni, tá umboð fyri politisku skipanina og prestar fara úr Tinghúsinum í kirkjuna.

Tá lögmaður hevur hildið sína ólavsøkurøðu, so fer politiska skipanin aftur til arbeiðis, og eitt nýtt tingár byrjar. Og røða lögmanns er ikki ein tilvildarlig røða, sum so mangar aðrar. Tí hendan dagin leggur lögmaður fyri dagin tann politikk, sum rekast skal næsta árið. Hann ger kunnugt, hvørji lógaruppskot, samgongan fer at leggja fyri tingið. Ítøkiliga leggur hann fram tann politikk, sum skal merkja samfelagið næsta árið.

Tað er ein vøkur sjón at síggja prestar og lögtings- og landsstýrisfólk fara í og úr kirkju, og ikki minni hugnalig er løtan á Vaglinum við sang og røðu, áðrenn tingfundurin verður settur.

Um dagarnar sendi borgarstjórin

í Havn út áheitan á foreldur. Hann vísir á slagorðini hjá SSP, sum er samstarv ímillum skúla, sosialar myndugleikar og politi: »Savna góð minnir saman«.

Og rætt hevur hann í tí, at góður veitslusiður eigur at valda hjá øllum ættarliðum á ólavsøku. Hann vísir á, at ein partur av arbeiðnum hjá SSP er at fyrbyggja, og at tey ungu verða eggjað at velja eitt ungdomslív uttan rúsdrekka og rúsevni.

Borgarstjórin vísir á, at í hesum sambandi hava foreldrini eisini ábyrgd.

– Foreldrini og avvarðandi mugu gera sítt til at leiðbeina børnini og tey ungu, so at tey eru fyrivarin bæði um seg sjálvi og teimum, tey eru saman við, sigur hann.

Sum nevnt omanfyri, so er ólavsøkan eisini søga, og á ólavsøku, so verður mangan trivið í bókmentirnar. Pól F. er fastur fúsar á ólavsøku við »Tórshavn tú Føroyalands miðstöða

er«, men eins fastur táttur er Kári Jacobsen vorðin við sanginum »Tað er einaferð um árið, at ólavsøka er«, og vísir hetta kanska best, hvussu gomul og nýggj mentan finna saman um ólavsøkuna.

Vit kundu eisini trivið í William Heinesen og gamlar havnarmyndir ella áarstovubrøðurnar Janus og Hans Andreas. Tann fyri við mergjaðum yrkingum og týðingini av Illionskvænum hjá Homer, meðan vit kenna tann seinna sum barnavinin við Barnarímunum – ella »Kistuni av kamfertræ«.

Hans Andreas hevur nú eina standmynd í hvørjum enda á ólavsøkuni, um vit so kunnu siga. Onnur stendur oman fyri Sjótleikarhúsið – skamt frá heimi hansara undir Pisuvárða, hinumegin Havnará. Hin stendur nú á Áarstovugrund, har barnaheim hansara stóð. Har stendur hann saman við bróðrinum Janusi.

Veðrið hevur sjálvandi alt at siga

á ólavsøku. Er gott veður, ja so leita øll sær oman í býin, men regnar – og regnar illa, so kann tað gerast rættiliga fólkatómt – og tá er gott at sita fjálgt við búgvíð borð hjá frægum fólki.

Við takkarorðunum hjá Pól F. Joensen heilsa vit í Miðlahúsinum øllum góða ólavsøku:

Tøkk fái Havnin og fólkið, har býr, fyri góð minnir og gleim, sum hon á Ólavs halgaðu tíð gav til hvørt Føroyalands heim. Tí ólavsøkan skal øld eftir øld reka burtur klandur og sorg. Veri, so leingi sum færoyingur er, Tórshavn vár miðstöð og borg.

Eiríkur Lindenskov

blaðstjóri